

V. dr. RAISZ RÓZSA
főiskolai tanár
Eszterházy Károly Főiskola
Eger

Dr. Chikán Zoltánné dr. Deák Klára
1922–2006

Szomorú hírről értesült ez év június 29-én az Eszterházy Károly Főiskola Magyar Nyelvészeit Tanszékének oktatógárdája: elhunyt szeretett, mindenki által tisztelt kollégánk, a kiemelkedő tanár egyéniség: Chikán Zoltánné.

Huszonhét évig, 1953-tól 1980-ig volt a tanszék oktatója. Sokrétű, alapos tudása, világos előadásmódja, lenyűgözően érdekes gondolatkapcsolásai, szeretetre méltó, derűt és bölcsességet sugárzó személyisége mindenkit magával ragadott, aki előadásain, szemináriumain részt vehetett, tudományos konferenciákon vagy tanártovábbképzéseken hallgathatta. Úgy tudott közvetlen lenni hallgatóihoz, hogy kedves humora mellett is mindig megőrizte lényének tisztelgetet kiváltó vonásait.

Chikán Zoltánné életútja a 20. században megszokott nehézségeken túl is küzdelmes volt. Gimnáziumi tanár édesapját korán elveszítette; édesanyja szerény kishivatalnoki jövedelméből taníttatta három gyermekét. A kiváló képességű fiatal lány a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen szerzett magyar–latin szakos tanári diplomát; mindvégig nagyrabecsüléssel emlékezett tudós professzoraira. Zsirai Miklósrá, Horváth Jánosra, Pais Dezsőre, Laziczius Gyulára. Az egyetemi éveket követően, 1947-ben – már mint két kisgyermek édesanyja – védte meg bölcsészdoktori értekezését.

Az 1940-es évek végén családjával Egerbe költözött. Itt kezdetben általános iskolai tanári állást kapott, majd – miután bekapcsolódott a tanárok továbbképzésébe és a főiskolai levelező hallgatók oktatásába – Papp István professzor, a magyar nyelvészeti tanszék első vezetője, a kiváló nyelvész felismerte nem mindennapi szakmai felkészültségét és páratlan tanári egyéniségét, a tanszékre kívánta hozni. Erre 1953-ban került sor, már Papp István távozása után.

Nyelvészeti oktatómunkája felölelte szakmánknak jóformán valamennyi területét: alapos nyelvtörténeti felkészültsége, a latin grammatikán edződött nyelvtani gondolkodása, a nyelvi kifejezés minősége iránti fogékonysága, kivételes műveltsége élvezetessé, hatékonyá tették tanári tevékenységét; tanítványai évtizedek múltával, már mint tapasztalt magyartanárok is csak teljes elismeréssel és tisztelettel szólnak oktatói és embernevelő, a fiatalokat pedagógussá formáló teljesítményéről. Hallgatóit eredményesen vezette be a kutatómunkába is a tanszéki tudományos diákkör tanár elnökeként.

Tudományos tevékenysége stilsztikai, leíró nyelvtani, tantárgytörténeti területek művelésében teljesedett ki; országosan elismert szakemberré főként tantárgy-pedagógiai kutatásai tették. Publikációinak mintegy kétharmada ilyen vonatkozású. Közülük kiemelkedik A gondolkodás fejlesztése az anyanyelvi nevelésben című, sok szakmai elismerést kapott könyve (Tankönyvkiadó, 1978). Jelentős tanulmányok és monográfiák hivatkoznak arra az általa rajzolt helyzetképre, amelyet a középiskolát végzett tanulók magyar nyelvtani felkészültségéről készített, a felvételi vizsgák tapasztalatai alapján (Magyar Nyelvőr 89. 452–461).

Kivételes nevelői talentuma megmutatkozik négy fiának életútján is: mindannyian jelentős, elismert személyiségekké, tudóssokká, alkotó értelmiségiekké váltak.

Életének aktív szakasza olyan szakmai és politikai környezetben telt el, amely nem támogatta tehetségét, törekvéseit. Mégis korszerűt, ma is érvényeset alkotott. Ritka adottságként mindvégig megőrizte szelleme frissességét, megragadó derűjét. Emlékét családján és közvetlen munkatársain kívül több ezer tanítványa szeretettel őrzi, követendő, de alig elérhető példaként gondolva rá.

SZERZŐINK, MUNKATÁRSAINK FIGYELMÉBE!

Tisztelettel kérjük szerzőinket, hogy kéziratukat a szerkesztőség címére küldjék: 6725 Szeged, Hattyas sor 10. A borítékra feltétlenül írják rá, hogy *kézirat*. Csak „gépelt”, 8–10 lapnál nem nagyobb terjedelmű kéziratokat fogadunk el. A kéziratot jól áttekinthető kettes sortávolsággal, normál géppapíron, a „gépelési hibák” gondos javításával, a felhasznált szakirodalom pontos feltüntetésével (szerző, cím, hely, kiadó, lapszám) kérjük. A közérthetőség megkívánja azt is, hogy az elkerülhetetlen idegen szakkifejezések magyar megfelelőzéséről, értelmezéséről se feledkezzünk meg. Kérésünk az is, hogy a szövegbe iktatott rajzos, ábrás, illusztrációs megoldásoktól lehetőleg tekintsünk el.

Azoktól a szerzőktől, akik megfelelő feltételekkel rendelkeznek, számítógéppel írt kéziratot kérünk lemezen és nyomtatva is.

Nagyon fontos, hogy külön lapra írják föl *beosztásukat, munkahelyüket, iskolájuk pontos nevét, helyét, valamint irányítószámú lakcímüket*.

Felhívjuk továbbá szerzőink figyelmét, hogy másodközlésre nem vállalkozunk. Szerkesztőségünknel is érvényes az az általános gyakorlat, hogy kéziratot nem örzünk meg és nem is küldünk vissza.